

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot opheffing van het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 betreffende de identificatie en registratie van katten, wat betreft de sterilisatie van katten
- Definitieve goedkeuring**

1. ALGEMEEN

Inleiding

In 2009 bracht de toen nog federale Raad voor Dierenwelzijn een advies uit voor maatregelen om de zwervkattenproblematiek en de overpopulatie van katten in asielen aan te pakken. Hierin werd voorgesteld om een verplichte sterilisatie van alle huiskatten, behalve van katten van erkende kwekers, in te voeren, naast een verplichte identificatie en registratie van alle katten.

In uitvoering van dit advies vaardigde de federale overheid het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten, uit. Dit besluit voerde gefaseerd de verplichting in om katten in asielen te identificeren, registreren en steriliseren voor adoptie en huiskatten te identificeren, registreren en steriliseren voor verhandeling.

Verder voorziet het voormelde KB de mogelijkheid om identificatie, registratie en sterilisatie van alle katten te verplichten wanneer na een evaluatie van de genomen maatregelen blijkt dat zij onvoldoende resultaat opleveren. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werd dan ook gevraagd om de geldende regelgeving te evalueren.

Op 14 juni 2017 leverde de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn een advies af. Hierin wordt voorgesteld om :

1. sterilisatie van alle huiskatten, behalve katten van erkende en geregistreerde kwekers, te verplichten;
2. als tegemoetkoming aan particulieren die toch nog een nestje zouden willen kweken, deze personen maximaal één nestje per jaar te laten kweken mits zij zich laten registreren als kweker;
3. de verantwoordelijkheid voor de sterilisatie van katten niet langer bij de kweker, maar bij de koper te leggen;
4. de lokale aanpak van de zwervkattenproblematiek verder te stimuleren en te harmoniseren, bij voorkeur via een regelgevend initiatief.

Uit de cijfers die jaarlijks worden ingezameld bij de erkende asielen blijkt dat het aantal katten dat in asielen is terechtgekomen tussen 2014 en 2016 met 15 % is gestegen, ondanks het feit dat sinds september 2014 alle katten gesteriliseerd moeten worden vooraleer ze verhandeld worden. Het is dan ook duidelijk dat drastische bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn.

Hoewel sinds 1 september 2014 alle katten gesteriliseerd moeten worden voor verhandeling, blijken nog heel wat van die katten niet gesteriliseerd te zijn. Daarom wordt voor katten geboren tussen 31 augustus 2014 en 1 april 2018 sterilisatie verplicht tegen uiterlijk 1 januari 2020, met uitzondering van katten van erkende kwekers en asielen.

Het voorstel om particulieren toch nog 1 nest per jaar te laten kweken, mits zij zich laten registreren, is echter om verschillende redenen problematisch :

1. Katten hebben normaal twee tot drie nesten per jaar. Om dit te beperken tot 1 nest, moet geboortebeperking toegepast worden. Dit gebeurt door middel van de kattenpil. Nadeel hiervan is dat deze pil regelmatig moet toegediend worden. Bij katten die buiten lopen is het vaak niet mogelijk om de pil tijdig toe te dienen, met alle gevolgen van dien. Bovendien is het niet eenvoudig om ervoor te zorgen dat de kat de pil ook effectief inslikt. Regelmatig wordt deze nadien ook terug uitgebraakt. In praktijk is medicamenteuze geboortebeperking bij katten dan ook niet evident, waardoor de kans reëel is dat heel wat kattinnen toch meer dan 1 nestje per jaar zullen hebben.
2. Anticonceptiemiddelen verhogen bij katten op termijn de kans op het optreden van baarmoederontsteking, melkkliertumoren en suikerziekte. Het gebruik van dergelijke middelen aanmoedigen, past dan ook niet een degelijk dierenwelzijnsbeleid.
3. De kweek van katten moet sterk teruggedrongen worden. Een simpele registratie als kweker zal niet volstaan om dit effect te bereiken. Bovendien zou de registratie van particuliere kwekers een belangrijke bijkomende werklast betekenen voor de Inspectiedienst Dierenwelzijn, terwijl deze maatregel geen vooruitgang brengt op het vlak van dierenwelzijn.
4. Indien de drempel voor particulieren om effectief nog 1 nest per jaar te kunnen kweken verwaarloosbaar laag gehouden wordt, brengt elke katin potentieel nog altijd een groot aantal kittens voort (gemiddeld 3 tot 5 kittens per nest gedurende een achttal jaar). Om de stijgende trend van het aantal katten dat wordt opgevangen in asielen te breken, moet de kraan dichtgedraaid worden, zo niet schiet de maatregel haar doel voorbij.
5. Het voorzien van een erg laagdrempelige mogelijkheid voor particulieren om alsongesteriliseerde katten te houden, zou het effect van een algemene sterilisatieplicht volledig uithollen. Het zou voor een eigenaar immers volstaan om zich te laten registreren aan de verplichting te ontsnappen. Hierdoor zou ook de handhaving van de algemene sterilisatieplicht onmogelijk worden.
6. De erkende asielen zijn zwaar gekant tegen een regelgeving die toch een nestje per jaar zou toestaan. Zij vrezen (wellicht terecht) dat hiermee de kraan zal blijven openstaan en dat zij dus het slachtoffer zullen blijven van katteneigenaars die hun verantwoordelijkheid niet opnemen.

Om deze redenen wordt het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn op dit punt niet gevolgd. Particulieren die ongeste­riliseerde katten willen aanschaffen en hiermee een of meerdere nestjes per jaar willen kweken, zullen wel nog een erkenning als kweker kunnen aanvragen binnen het bestaande stelsel van erkenningen. Voor het kweken met katten die niet gesteriliseerd moeten zijn, verandert er niets : hiermee kan de eigenaar nog altijd tot twee nestjes per jaar kweken zonder een erkenning nodig te hebben.

De erkenningsaanvraag kan per mail ingediend worden bij de Inspectiedienst Dierenwelzijn. De erkenningsvoorwaarden hebben betrekking op de huisvestingsomstandigheden (afmetingen verblijven, beschutting tegen weer en wind, ...), de verzorging en socialisatie van de dieren (personeelsbezetting, minimaal aantal uren per dag dat men met de kittens moet bezig zijn, ...), diergeneeskundige begeleiding, ... Deze voorwaarden zijn geschreven voor het professioneel kweken van dieren, waarbij het risico op dierenwelzijnsproblemen groter is dan in de hobbyhouderij. Een particulier die zijn dieren in huis en tuin houdt en op tijd naar de dierenarts gaat, voldoet ruimschoots aan deze voorwaarden.

Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid voor de sterilisatie van kittens bij de kweker. Hij moet de ingreep, net zoals de identificatie en registratie, immers laten uitvoeren voor verhandeling. Deze verplichting heeft een responsabiliserend effect op potentiële kwekers. Bovendien wordt het aantal controlepunten hierdoor beperkt en wordt de controle op de naleving

van de verplichte sterilisatie geïntegreerd in de controles op de naleving van de identificatie- en registratieplicht en, voor erkende kwekers, de erkenningsvoorwaarden. Indien de verantwoordelijkheid voor de sterilisatie bij de koper zou komen te liggen, zou het aantal controlepunten sterk toenemen en zou het gaan om bijkomende controletaken aangezien de controles niet langer meer geïntegreerd zouden kunnen worden in andere, reeds bestaande controles. Dit zou dan ook opnieuw een belangrijke bijkomende werklast voor de Inspectiedienst Dierenwelzijn betekenen, zonder enig voordeel op het vlak van dierenwelzijn. Om deze redenen wordt het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn op dit punt niet gevolgd.

Voor een betere leesbaarheid van de regelgeving wordt ervoor gekozen om van de gelegenheid gebruik te maken om de bepalingen aangaande identificatie en registratie enerzijds en sterilisatie anderzijds te integreren in een en hetzelfde besluit.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 1 van het ontwerpbesluit wijzigt het opschrift van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 'betreffende de identificatie en registratie van katten' (hierna: het BVR van 5 februari 2016), met dien verstande dat naast de woorden "identificatie en registratie" in het opschrift nu ook het woord "sterilisatie" wordt toegevoegd. Deze toevoeging is nodig gelet op het uitgebreidere toepassingsgebied van het BVR van 5 februari 2016.

Artikel 2

Met artikel 2 van het ontwerpbesluit worden in artikel 1 van het BVR van 5 februari 2016 vier definities toegevoegd. Het gaat om definities van respectievelijk de woorden "sterilisatie", "identificatie", "databank" en "zwerfkatten".

Wat betreft de definitie van zwerfkatten kan nog opgemerkt worden dat, zoals uit de definitie blijkt, het gaat om katten die voornamelijk leven op openbare plaatsen of in leegstaande gebouwen, d.i. in een door mensen bewoonde omgeving. Ze zijn trouwens in oorsprong huiskatten. Ze hebben weliswaar geen verantwoordelijke, maar zijn voor hun voedsel toch in mindere of meerdere mate afhankelijk van de mens. In tegenstelling tot "wilde katten" of "verwilderde katten", leven zwerfkatten niet in het wild.

Artikel 3

Met artikel 3 wordt de bestaande bepaling over de registratie van de sterilisatie van een kat opgeheven daar met het voorliggende besluit alle bepalingen aangaande de sterilisatie van huiskatten worden verzameld in een nieuw hoofdstuk 5/1 (zie artikel 4).

Artikel 4

Artikel 4 van het ontwerpbesluit voegt een hoofdstuk 5/1 in in het BVR van 5 februari 2016, dat specifiek handelt over de sterilisatie van huiskatten.

Dit hoofdstuk bestaat uit de artikelen 20/1 tot en met 20/6 en bevat verplichtingen voor zowel particulieren, erkende kwekers als asielen voor wat betreft de sterilisatie van hun katten.

De artikelen 20/1 en 20/2 dienen samengelezen te worden. Vanaf 1 april 2018 moet iedere verantwoordelijke zijn kat te laten steriliseren vóór de leeftijd van vijf maanden of vooraleer ze verhandeld wordt. Katten die tussen 31 augustus 2014 en 1 april 2018 geboren zijn, moeten uiterlijk tegen 1 januari 2020 gesteriliseerd worden. Deze sterilisatieplicht geldt niet voor erkende kwekers en asielen. Voor asielen geldt de regeling zoals voorzien onder artikel 20/3.

Niet-gesteriliseerde katten mogen enkel verhandeld worden indien ze bestemd zijn voor een asiel, voor een erkende kweker of voor iemand die in het buitenland of in een ander gewest verblijft. Met verhandelen wordt overeenkomstig artikel 1, punt 5° van het BVR van 5 februari 2016 het in de handel brengen, te koop aanbieden, tentoonstellen met het oog op verkoop, ruilen, verkopen, of ten kosteloze of bezwarende titel afstaan, bedoeld.

Deze bepalingen zijn niet nieuw aangezien dit nu reeds voorzien is in het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten.

Artikel 20/3 heeft louter betrekking op asielen en bepaalt dat zij katten voorafgaand aan de adoptie moeten laten steriliseren. Deze bepaling is nu reeds voorzien in het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten.

Artikel 20/4 heeft louter betrekking op katten die afkomstig zijn uit het buitenland of uit een ander gewest en die niet bestemd zijn voor een erkende kweker. Deze katten moeten gesteriliseerd worden vóór de leeftijd van vijf maanden. Als deze katten al ouder zijn dan 5 maanden op het moment dat op het grondgebied van het Vlaamse Gewest aankomen, moeten ze ten laatste 30 dagen na aankomst gesteriliseerd worden.

Artikel 20/5 verduidelijkt dat de sterilisatie dient te gebeuren door een dierenarts aangezien het gaat om een diergeneeskundige handeling. De dierenarts dient de sterilisatie te registreren in de databank. Indien dit nog niet gebeurd is, moet de kat geïdentificeerd en geregistreerd worden ten laatste op het moment dat de sterilisatie geregistreerd wordt.

Artikel 20/6 legt vast dat het bewijs van de sterilisatie van katten wordt afgeleverd in digitale vorm, zoals dit reeds voorzien is voor de aflevering van het bewijs van registratie.

Artikel 5

Artikel 5 voegt een nieuw hoofdstuk 5/2 in aangaande de bestrijding van overlast door zwerfkatten. Dit hoofdstuk omvat de artikelen 20/7 tot en met 20/12.

Artikel 20/7 voorziet dat de gemeenten een meldpunt oprichten waar inwoners overlast door zwerfkatten kunnen melden.

Artikel 20/8 voorziet dat de gemeenten een plan voor de bestrijding van overlast door zwerfkatten opstellen en uitvoeren. De gemeenten kiezen hierbij voor de meest diervriendelijke methoden. Registratie van het aantal meldingen van overlast door zwerfkatten, het aantal katten dat werd gevangen in het kader van het plan, het aantal van deze katten dat werd gesteriliseerd en opnieuw werd vrijgelaten, door een asiel ter adoptie werd aangeboden en gedood werd, laat toe om een plan, aangepast aan de lokale situatie, op te stellen en waar nodig bij te sturen.

Artikel 20/9 bepaalt dat de gemeenten ervoor zorgt dat opnieuw vrijgelaten zwerfkatten gecontroleerd worden gevoederd en voldoende beschutting hebben. Zij kan hierover afspraken maken met de omwonenden.

Artikel 20/10 voorziet dat de gemeenten de inwoners moeten verwittigen wanneer een actie voor het vangen van zwerfkatten wordt gepland. Zo kunnen katteneigenaars de nodige maatregelen nemen voor hun eigen dieren.

Bij de gevangen katten wordt gecontroleerd of zij op een of andere manier gemerkt zijn. In dat geval worden de dieren opnieuw vrijgelaten. Voor de zwerfkatten die niet gemerkt zijn, wordt de procedure voorzien in het plan opgesteld door de gemeente gevolgd. Zwerfkatten die hierna opnieuw worden vrijgelaten, worden gemerkt.

Artikel 20/11 voorziet de mogelijkheid voor de gemeenten om voor de aanpak van de zwerfkattenproblematiek een beroep te doen op een dierenasiel of een andere organisatie.

Artikel 6

Artikel 6 van het ontwerpbesluit dient samengelezen te worden met het door artikel 4 ingevoegde artikel 20/6. Hiermee wordt verduidelijkt dat het beheer van de databank tevens het afleveren van een digitaal bewijs van sterilisatie als vermeld in artikel 20/6 omvat.

Artikel 7

Huidig ontwerpbesluit voegt de bepalingen van het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten enerzijds en het BVR van 5 februari 2016 anderzijds samen in het BVR van 5 februari 2016. Met dit artikel wordt het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 'betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten' dan ook opgeheven.

Artikel 8

Artikel 8 bepaalt dat huidig ontwerpbesluit in werking treedt op 1 april 2018.

Artikel 9

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting

2. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Het advies van de Raad van State werd volledige gevolgd. Naar aanleiding van dit advies werden volgende aanpassingen uitgevoerd :

- Artikel 2 : om de uniformiteit in het BVR van 5 februari 2016, dat met het voorliggende ontwerpbesluit wordt gewijzigd, te bewaren, werd de definitie van de term "zwerfkatten" geherformuleerd zoals voorgesteld door de Raad van State;
- Artikel 4 :
  - eveneens om de uniformiteit in het BVR van 5 februari 2016 te bewaren, werd in het opschrift van het nieuw in te voegen hoofdstuk 5/1 het woord "huiskatten" vervangen door het woord "katten";
  - in het ontworpen artikel 20/5 werd een taalkundige correcte doorgevoerd;
- Artikel 5 : daar in het BVR van 5 februari 2016 de term "asiel" wordt gebruikt en gedefinieerd, werd het woord "dierenasiel" vervangen door het woord "asiel".

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Dit voorstel heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 28 november 2017.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Voorliggend voorstel vereist een inspanning van de gemeenten. Ze worden verplicht om overlast door zwerfkatten aan te pakken, maar worden vrij gelaten in de uitwerking van hun aanpak zodat zij een beleid op maat van hun gemeente kunnen ontwikkelen.

In 2016 voerde de dienst Dierenwelzijn een enquête uit bij de steden en gemeenten. Van

de 308 Vlaamse steden gemeenten werkten er 267 mee aan de enquête. Van die 267 voerden er op dat moment al 242 een zwervkattenbeleid. Voor deze gemeenten zal de nieuwe regelgeving dan ook weinig gevolgen hebben.

193 van de gemeenten die al een zwervkattenbeleid voerden, hebben in de enquête ook aangegeven welk budget zij hiervoor vrijmaken. Hieruit blijkt dat dit varieert van 500 EUR (Wielsbeke en Oostrozebeke) tot 70.000 EUR (Antwerpen) per jaar. Gemiddeld gaat het om 6.780 EUR, de mediaan ligt op 5.000 EUR.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Sinds 1 september 2014 moeten alle katten die verhandeld worden vooraf gesteriliseerd worden. De controle hierop maakt dan ook al onderdeel uit van het takenpakket van de Inspectiedienst Dierenwelzijn. De regularisatietermijn tot 1 januari 2020 die met dit besluit wordt ingevoerd, heeft dan ook geen impact op de werklust van deze dienst.

Voorliggend voorstel heeft dan ook geen weerslag op het personeelbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017-333 van 9 oktober 2017.

Er is in casu geen RIA vereist.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot opheffing van het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 betreffende de identificatie en registratie van katten, wat betreft de sterilisatie van katten;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn te gelasten met de uitvoering van voormeld besluit.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS

Bijlagen:

- het definitief goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
- het advies van de Raad van State